

UTVIKLINGEN PÅ ARBEIDSMARKEDET

NAVs arbeidsmarkedsprognose

Av Kristian Myklathun, Othilde Skjøstad og Johannes Sørbø¹

Sammendrag

Antallet arbeidssøkere registrert hos NAV har økt i et moderat tempo siden slutten av 2022. Det henger sammen med at høy inflasjon og flere renteøkninger fra Norges Bank har dempet aktiviteten i norsk økonomi, og særlig innen bygg og anlegg, varehandel og noen tjenesteytende næringer. Den andre viktige årsaken, som særlig har gjort seg gjeldende det siste året, er at mange flyktninger fra Ukraina etter hvert søker mot arbeidsmarkedet. Om lag 46 prosent av veksten i antallet arbeidssøkere det siste året skyldes flere ledige fra Ukraina. Disse representerer en økning i arbeidsstyrken.

Samtidig holder etterspørselen etter arbeidskraft seg på et høyt nivå, selv om den har gått noe ned gjennom våren. I løpet av mai ble det lyst ut 8 prosent flere ledige stillinger enn i tilsvarende måned i fjor, og vi ser en klar økning for konjunkturutsatte grupper som meglere og konsulenter, ingeniør- og ikt-fag og industriarbeid. Det at etterspørselen etter arbeidskraft ser ut til å holde seg godt oppe er også et godt tegn med tanke på den videre utviklingen i arbeidsledigheten. Virksomhetene i næringer som bygg og anlegg og varehandelen oppgir imidlertid svake sysselsettingsforventninger framover.

Vi anslår at arbeidsledigheten vil fortsette å øke framover, i om lag samme takt som den har gjort det siste året. De viktigste grunnene til det er lav aktivitet i bygge- og anleggsnæringen, svak utvikling i privat konsum, og at flere ukrainere vil registrere seg hos NAV for å få bistand til å komme i arbeid. Vi anslår at det i gjennomsnitt vil være 61 000 registrerte helt ledige i år, og 68 000 i 2025. Det tilsvarer 2,0 prosent av arbeidsstyrken i 2024 og 2,3 prosent i 2025.

Vår prognose innebærer beskjeden vekst i norsk økonomi og høyere arbeidsledighet. Selv om arbeidsledigheten vil stige, anslår vi likevel fortsatt lav arbeidsledighet i et historisk perspektiv. Vi venter også at sysselsettingen holder seg høy. I en situasjon med fortsatt lav ledighet er det gode muligheter for å få flere av de som er registrert hos NAV i jobb, og det samme gjelder de mange flyktingene som er bosatt de siste to årene.

<https://doi.org/10.60847/NAV.4799>

¹ NAVs arbeidsmarkedsprognoser er utarbeidet av prognosegruppen i Arbeids- og velferdsdirektoratet. Artikkelen er basert på informasjon tilgjengelig per 4. juni.

Arbeidsledigheten er på vei opp

Antallet arbeidssøkere registrert hos NAV økte i et moderat tempo gjennom 2023, og økningen har fortsatt i 2024. Det er nå 14 000 flere arbeidssøkere enn i mai 2023 og siden januar har antallet økt med 5 200 personer justert for normale sesongvariasjoner (se figur 1).

Ved utgangen av mai var 95 000 personer registrert som arbeidssøkere hos NAV, hvorav 71 600 var registrert som helt ledige eller arbeidssøkere i et arbeidsmarkedstiltak (bruttoledigheten). Dermed var 3,2 prosent av arbeidsstyrken registrert som arbeidssøkere hos NAV, mens bruttoledigheten utgjorde 2,4 prosent.

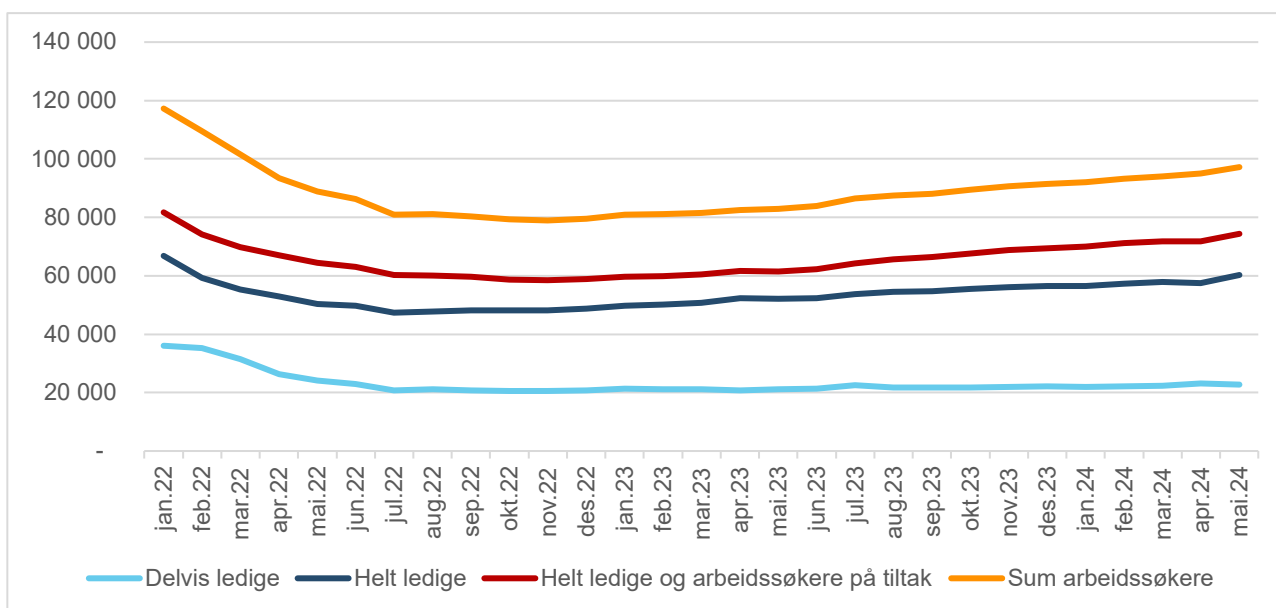
Svekkelsen på arbeidsmarkedet og den økte arbeidsledigheten det siste året henger sammen med økt rente og høy inflasjon, som særlig rammer næringer som bygg og anlegg og varehandelen. I tillegg drives økningen i ledigheten i stor grad av den høye innvandringen fra Ukraina og at flere ukrainske flyktninger registrerer seg som arbeidssøkere.

Flere ledige med bakgrunn fra bygg og anlegg

Når vi ser på hvilken næring arbeidssøkernes siste arbeidsgiver tilhørte, er personer uten registrert arbeidsforhold den største gruppa, tett fulgt av forretningsmessig tjenesteyting, varehandel, samt bygg og anlegg. Størst økning i antall arbeidssøkere det siste året ser vi blant personer med ukjent- eller uten registrert arbeidsforhold, med 3 300 flere arbeidssøkere (figur 2). Dette henger sammen med flere arbeidsledige fra Ukraina. I tillegg er det 2 700 flere ledige med bakgrunn fra bygge- og anleggsvirksomhet, og 1 100 flere med bakgrunn innen varehandel. Antall arbeidssøkere med bakgrunn innen faglig, vitenskapelig og teknisk tjenesteyting, som blant annet inneholder arkitektvirksomhet, har økt med 1 100 personer. Denne næringen vil også merke lavere aktivitet innen bygg og anlegg.

Tall fra SSB viser også at antallet lønnstakere har falt i enkelte næringer. Nedgangen er størst innen forretningsmessig tjenesteyting, hvor antallet lønnstakere falt med 3 700 (-3%) i perioden mai 2023 til mai 2024.² Videre var det en nedgang på 3 400

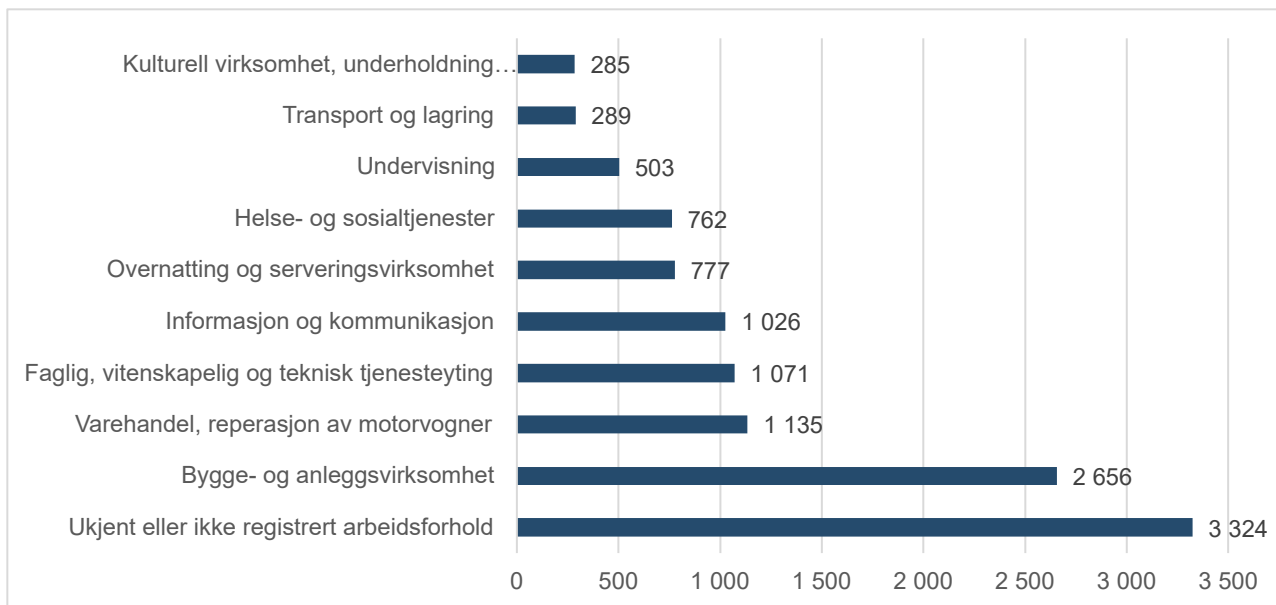
Figur 1. Antall helt ledige, delvis ledige, sum helt ledige og arbeidssøkere på tiltak og sum arbeidssøkere totalt. Sesongjustert. Januar 2022 – mai 2024

Kilde: NAV

² Tabell 13126 i SSBs statistikkbank

Figur 2. Endring i antall arbeidssøkere etter hvilken næring deres siste arbeidsgiver tilhørte. De ti gruppene med størst økning. April 2023 – april 2024

Kilde: NAV

lønnstakere (-1%) i næringen bygg og anlegg. Forretningsmessig tjenesteyting inneholder blant annet utleie av arbeidskraft, en næring som ofte har leid ut mange til nettopp bygg og anlegg. Det er derfor naturlig å se nedgangen i sammenheng med lavere aktivitet innen bygg og anlegg. I tillegg strammet regjeringen inn regelverket for utleie av arbeidskraft fra 1. april 2023, noe som nok også har påvirket systemsettingen innen forretningsmessig tjenesteyting. Til sammenligning økte antall lønnstakere totalt i alle næringer med 19 600 i samme periode (1 %).

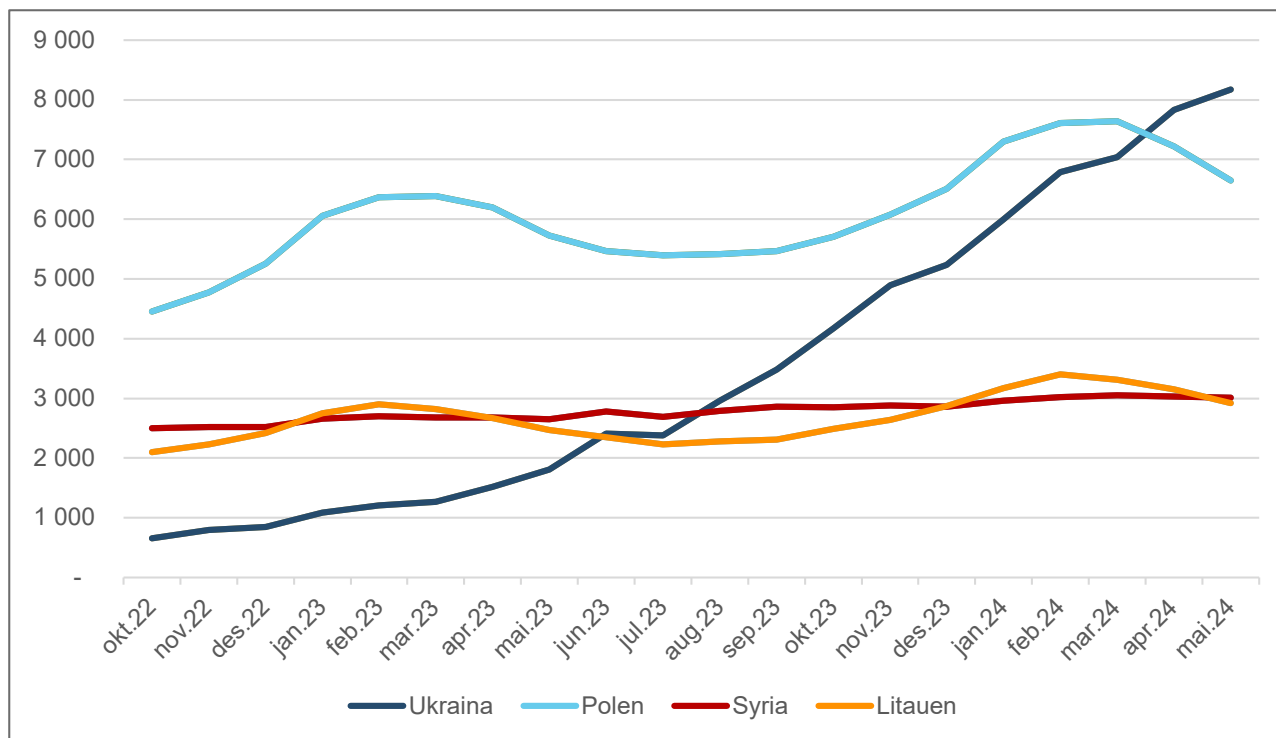
Høy innvandring fra Ukraina

Tall fra UDI viser at omtrent 77 000 personer fra Ukraina har søkt om kollektiv beskyttelse i Norge siden februar 2022. Om lag to tredjedeler av disse er i arbeidsfør alder (18-65 år). Den høye innvandringen påvirker arbeidsmarkedet på flere måter. I første omgang gir det økt etterspørsel etter varer og tjenester som følge av flyktingenes behov for boliger, språkkurs og barnehageplasser. Etter hvert som de bosettes, vil de søke mot arbeidsmarkedet. Hvor raskt dette går vil variere, blant annet etter språkferdigheter og kompetanse fra hjemlandet. Ukrai-

nerne har rett på, men ikke plikt til, å delta i introduksjonsprogrammet. Hvor lenge dette varer varierer imidlertid etter hvor lang utdanning de har fra tidligere. Siden mange har høyere utdanning (Arbeids- og inkluderingsdepartementet 2023), vil de i utgangspunktet ha rett på introduksjonsprogrammet i inntil seks måneder med mulighet for forlengelse i ytterligere seks.

Flere ukrainske arbeidssøkere på arbeidsmarkedet er en viktig driver til økningen i ledigheten. De siste månedene har antallet ukrainere som er registrert som arbeidssøkere hos NAV økt med omtrent 600 personer hver måned (ikke sesongjustert), og ukrainsk landbakgrunn er nå den vanligste blant arbeidssøkere med innvandrerbakgrunn (figur 3). Ved utgangen av mai var 8 200 personer fra Ukraina registrert som arbeidssøkere hos NAV. Til sammenligning utgjorde personer fra Polen nest største gruppe med 6 600 personer. Veksten i antallet ukrainere står for 61 prosent av økningen i antallet arbeidssøkere med innvandrerbakgrunn siste tolv måneder, og 46 prosent av økningen i antallet arbeidssøkere totalt.

Figur 3. Antall personer registrert som arbeidssøkere hos NAV, etter landbakgrunn. De fire vanligste fødelandene i mai 2024. Ikke sesongjustert

Kilde: NAV

Store forskjeller mellom fylkene

Antallet arbeidssøkere har økt i alle fylker det siste året. Den relative økningen er størst i Finnmark og Trøndelag hvor det har blitt henholdsvis 37 og 23 prosent flere registrerte arbeidssøkere. Økningen har vært minst i Østfold, Vestfold, Telemark og vestlandsfylkene, og mellom 7 og 16 prosent. Ved utgangen av mai var det lavest ledighet i Troms, Trøndelag, vestlandsfylkene og Nordland.

At fylkene har ulik næringssammensetning og ulikt antall arbeidssøkere fra Ukraina ser ut til å være de viktigste årsakene til at ledigheten har økt i forskjellig takt. Alle fylker har stor økning i antallet ukrainske arbeidssøkere, men i små fylker utgjør disse en større andel. I Troms og Finnmark samlet utgjør for eksempel ukrainske arbeidssøkere nå godt over halvparten av økningen i antallet arbeidssøkere. Samtidig er dette fylkene som i størst grad har lyktes med å få ukrainerne i jobb så langt (Von Simson m.fl. 2024). Trøndelag har også veldig stor økning i ukrainske arbeidssøkere relativt til andre fylker. Fylkene som

har hatt lavest økning i ledigheten det siste året er alle industrifylker, med relativt høy andel sysselsatte i industrien. Oljerelatert industri går nå bra på grunn av høye oljeinvesteringer, mens den eksportrettede industrien nyter godt av svak kronekurs. De tre fylkene med minst økning i antallet arbeidssøkere er Østfold, Vestfold og Telemark. Disse er både industrifylker og er også blant fylkene med minst økning i antallet ukrainske arbeidssøkere.

Fortsatt høy sysselsetting

Sysselsettingen har holdt seg på et høyt nivå gjennom det siste året. I april var 69,7 prosent av befolkningen mellom 15 og 74 år sysselsatt, ifølge sesongjusterte trendtall fra arbeidskraftundersøkelsen (AKU). Andelen sysselsatte har vært på rundt 70 prosent siden slutten av 2021. Selv om andelen sysselsatte har holdt seg relativt stabil, fortsatte antallet sysselsatte å øke gjennom første halvdel av 2023. Deretter har antallet sysselsatte stabilisert seg, og i april 2024 var det 25 000 flere sysselsatte enn i januar 2023.

I samme periode har også befolkningen vokst mye, blant annet på grunn av den høye innvandringen fra Ukraina. I april var det 52 000 flere personer i yrkesaktiv alder enn i januar 2023. Den høye befolkningsveksten har bidratt til at arbeidsstyrken har økt. I april var arbeidsstyrken på 3 003 000 personer, en økning på 42 000 sammenlignet med januar 2023. Veksten i arbeidsstyrken skyldes i hovedsak flere sysselsatte, men også økt arbeidsledighet.

Figur 4 viser endringene i befolkningen i yrkesaktiv alder etter arbeidsstyrkestatus. Økningen i arbeidsledigheten har kommet blant personer i alderen 25-54 år, mens veksten i sysselsatte har vært størst blant personer 55-74 år. I tillegg har antallet utenfor arbeidsstyrken økt i aldersgruppen 55-74 år, og dette skyldes i stor grad flere alderspensjonister.

I tillegg til at antallet arbeidssøkere fra Ukraina øker raskt, øker også antallet sysselsatte ukrainere. I april var det omtrent 8 200 ukrainske flyktninger i yrkesaktiv alder som hadde et arbeidsforhold i Norge. Det er få sammenlignet med hvor mange som har innvan-

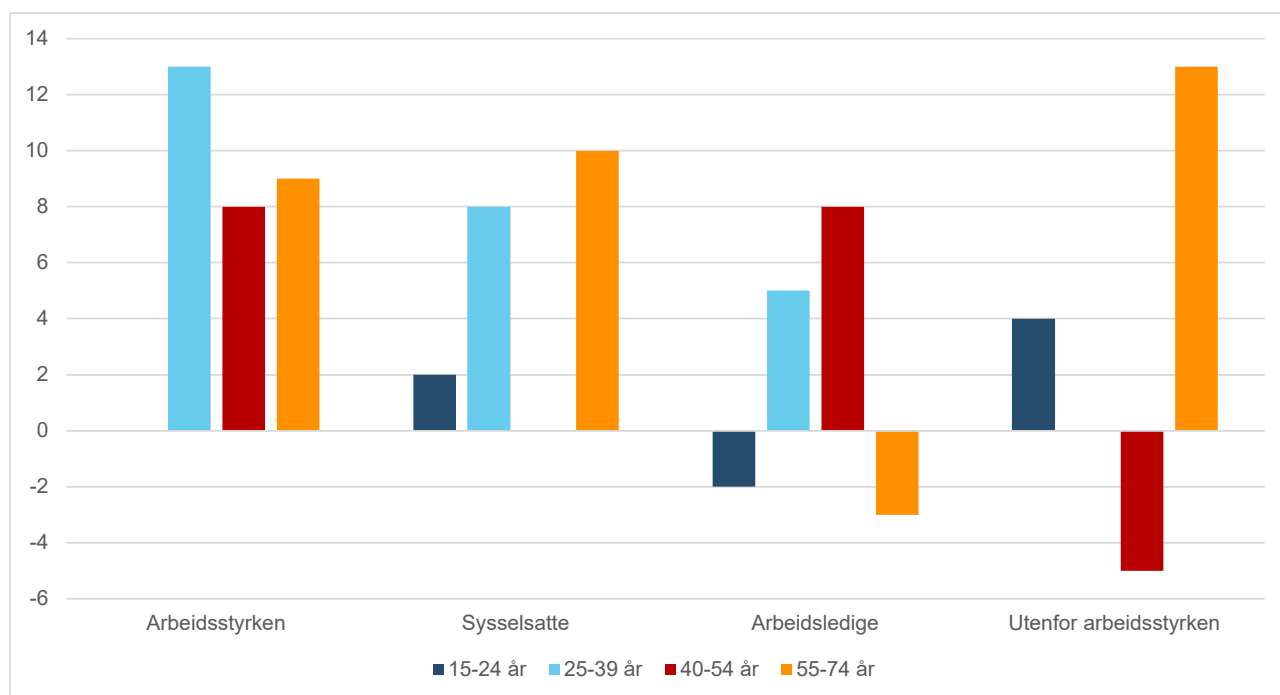
dret, men nesten 6 500 flere enn for ett år siden. Det er grunn til å tro at både antallet arbeidssøkere og antallet som er i jobb vil øke framover.

Høy etterspørsel etter arbeidskraft

Arbeidsledigheten er altså på vei opp, samtidig som sysselsettingen holder et høyt nivå. I tillegg er det fortsatt høy etterspørsel etter arbeidskraft. Figur 5 viser utviklingen i antall nye ledige stillinger (NAV) og beholdningen av ledige stillinger (SSB). Antallet nye stillinger kan være en ledende indikator for utviklingen i ledigheten, og et skifte i etterspørselen etter arbeidskraft er synlig i antallet nye stillinger før det vises i beholdningen. Selv om antallet nye ledige stillinger har gått litt ned i siste kvartal, er trenden positiv og antallet ledige stillinger ser ut til å ha stabilisert seg på et høyt nivå. Det er et godt tegn med tanke på den videre utviklingen på arbeidsmarkedet.

I løpet av mai ble det registrert 8 prosent flere nye ledige stillinger per virkedag enn i samme periode i fjor (NAV statistikk). Antallet nye ledige stillinger

Figur 4. Endring i befolkningen i yrkesaktiv alder etter arbeidsstyrkestatus og alder. 1 000 personer. 1. kvartal 2023 – 1. kvartal 2024

Kilde: SSB

har økt innen de aller fleste yrkesgrupper. Den største økningen har vært innen meglere og konsulenter (55%). Det er også en økning for konjunkturutsatte yrkesgrupper, som ingeniør- og ikt-fag (44 %), industriarbeid (23%) og bygg og anlegg (5%). Det er størst endring i ledige stillinger i Rogaland, der det er 35 prosent flere ledige stillinger i mai 2024 enn i mai 2023. I 2024 har beholdningen av ledige stillinger økt, selv om det i første kvartal var 9 prosent færre ledige stillinger enn toppunktet ett år tidligere (SSB statistikk).

Det er samtidig tydelig at arbeidsmarkedet har kjølt seg ned de siste årene når vi ser på mangelen på arbeidskraft. Resultater fra NAVs bedriftsundersøkelse viser at mangelen på arbeidskraft samlet sett er estimert til 43 600 personer i 2024. Det er 9 250 færre enn i 2023, og betydelig ned fra rekordåret 2022. Sammenlignet med i fjor er den estimerte mangelen på arbeidskraft

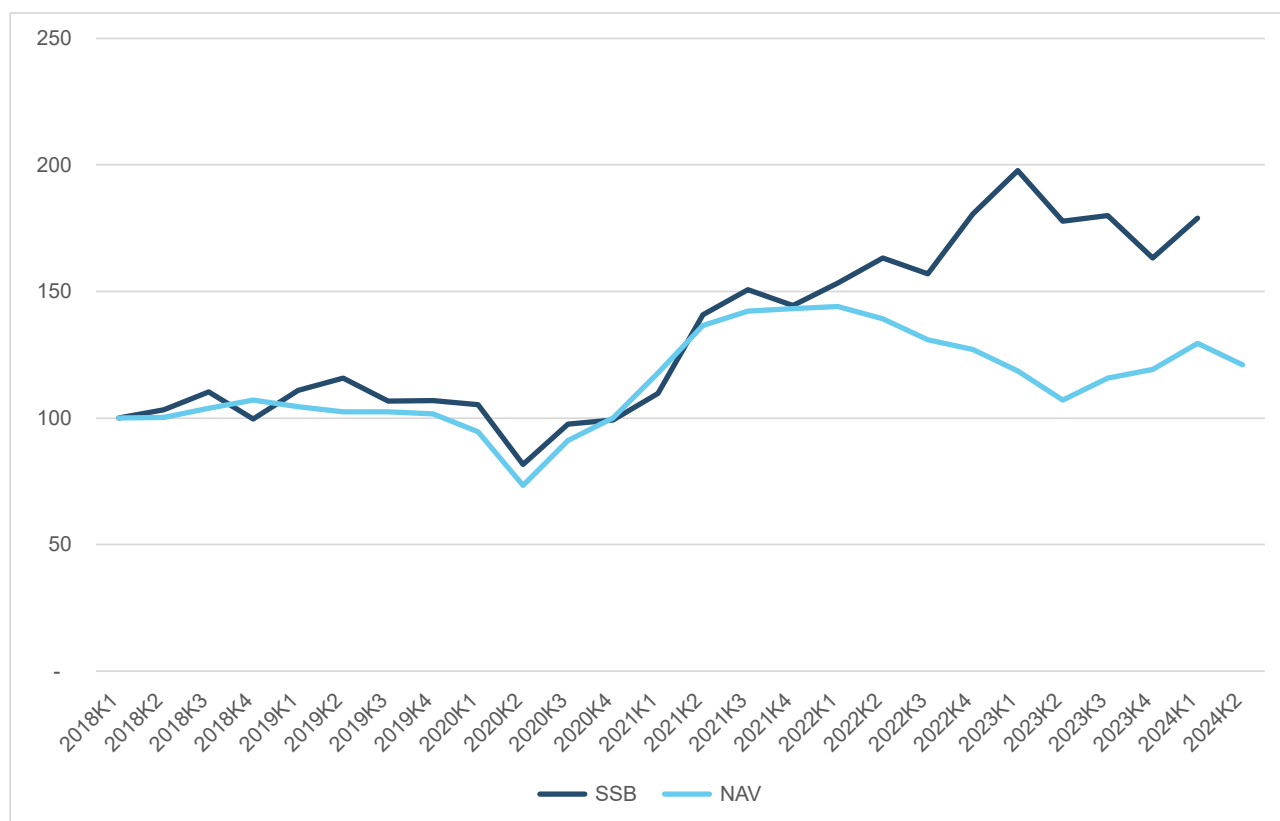
lavere i alle fylker. Unntaket er Rogaland og Vestland, der de mangler litt flere enn i fjor. Det henger sammen med at det nå er høy aktivitet innen oljerelatert virksomhet og i mange industribedrifter.

Færre nye arbeidssøkere

Når antallet arbeidssøkere øker kan det både skyldes at flere blir arbeidsledige, slik at antallet nye arbeidssøkere går opp, eller at færre slutter å være arbeidssøkere. Antallet nye arbeidssøkere som registrerer seg hos NAV nådde sitt laveste nivå i mars 2022, men har siden gått gradvis oppover. I løpet av mai registrerte 11 500 nye arbeidssøkere seg hos NAV. Det tilsvarer om lag 810 per virkedag, justert for normale sesongvariasjoner.

Selv om det er små endringer i antallet arbeidssøkere fra en måned til den neste, vil det typisk være store

Figur 5. Utvikling i antallet ledige stillinger. Antall nye ledige stillinger per virkedag (NAV), og beholdningen av ledige stillinger per kvartal (SSB). Sesongjustert og indeksert. 1. kvartal 2018=100

Kilde: NAV og SSB

bevegelser i form av nye arbeidsledige og personer som slutter å være arbeidsledige. Det å se på slike strømmer inn i og ut av arbeidsledighet kan gi et mer utfyllende bilde av dynamikken på arbeidsmarkedet enn det som kommer til uttrykk i arbeidsledighetsraten.

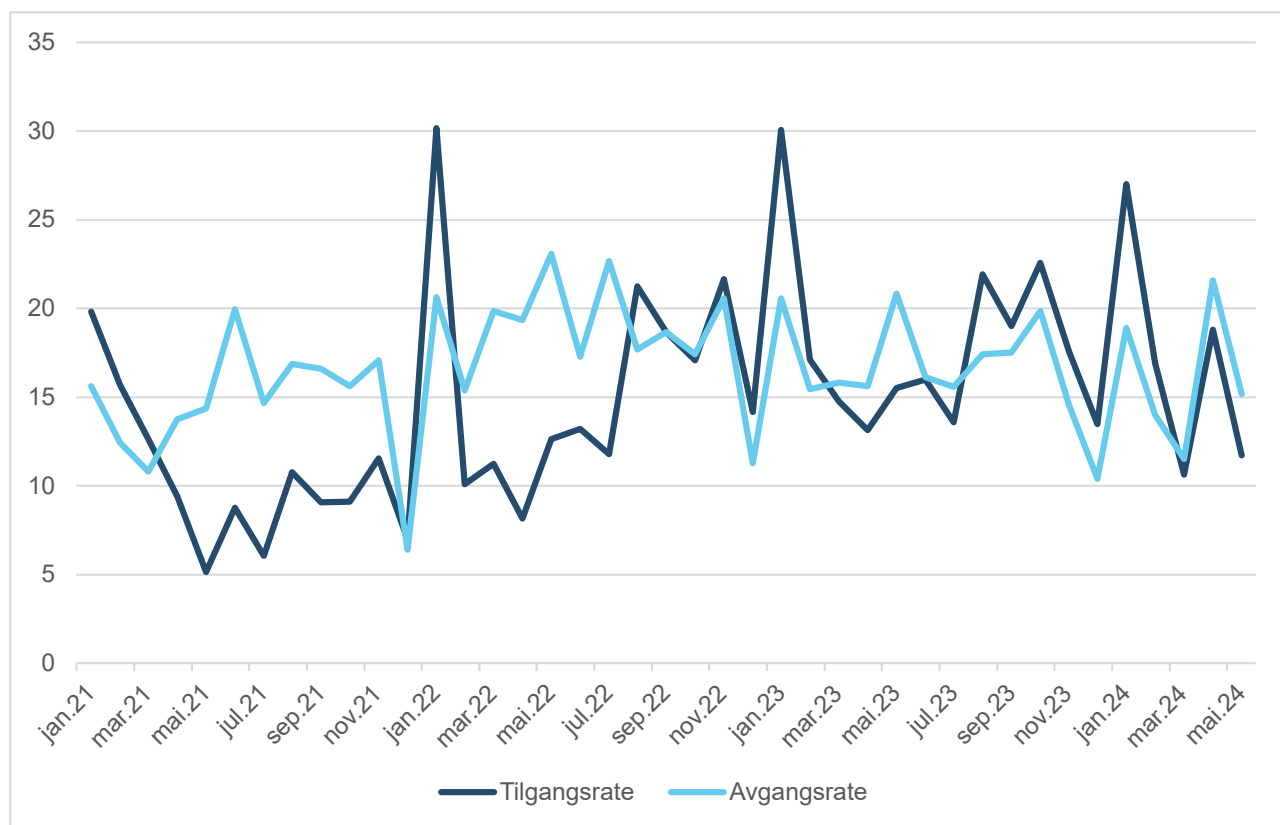
Figur 6 viser bevegelser inn i og ut av arbeidsledighet for perioden januar 2021 til mai 2024. Tilgangsrate er definert som antall nye personer som registrerer seg som arbeidssøkere i løpet av en gitt måned, målt som andel av beholdningen av arbeidsledige ved starten av samme måned og tilsvarende for avgangsrate. Vi ser at det er en del sesongvariasjoner i disse størrelsene, og særlig skiller januar seg ut ved at det da melder seg mange nye arbeidssøkere. Det henger sammen med at mange kontrakter går ut ved nyttår. Trenden de siste årene har likevel vært en svakt økende tilstrømming av nye arbeidssøkere, samtidig som andelen som slutter å være registrert som arbeidssøkere har gått svakt nedover.

Blant de nye arbeidssøkerne i mai hadde 30 prosent mistet jobben sin, 12 prosent var usikre på sin jobbsituasjon og 11 prosent blitt permittert. Av de 78 prosentene som hadde hatt et tidligere jobbforhold (9 000 personer), hadde 10 prosent hatt en jobb innen varehandel, reparasjon av motorvogner, mens 9 prosent kom fra en jobb innen bygge- og anleggsvirksomhet. De resterende 2 500 som registrerte seg som arbeidssøkere i løpet av mai, kom dermed fra å være utenfor arbeidsstyrken. 78 prosent av disse svarte at de enten aldri har vært i jobb eller ikke vært i jobb de siste to årene, mens 22 prosent var nyutdannede eller ferdig med militærtjeneste.

Små endringer i antall permitterte

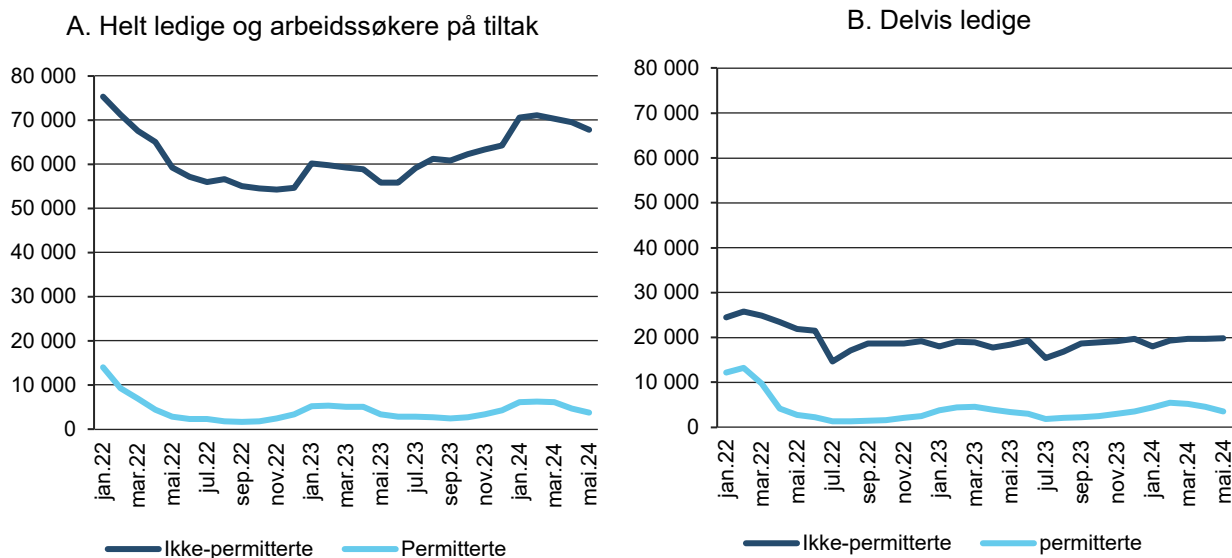
Ved utgangen av mai var 7 300 personer registrert som helt eller delvis permitterte arbeidssøkere hos NAV, noe som utgjør 0,2 prosent av arbeidsstyrken (figur 7). Dette er 500 flere enn for ett år siden. Antall permitterte utgjør dermed en liten andel av den totale

Figur 6. Antallet nye arbeidssøkere (tilgang) og antallet som slutter å være arbeidssøkere (avgang) per måned. Prosent av beholdningen av arbeidssøkere hver måned. Januar 2021 – mai 2024

Kilde: NAV

Figur 7. Antall helt ledige og arbeidssøkere på tiltak (panel A) og delvis ledige (panel B), fordelt på permitterte og ikke-permitterte. Januar 2022 – mai 2024

Kilde: NAV

økningen i ledigheten siste år. Samtidig utgjør de permitterte en større andel av arbeidssøkerne enn før pandemien. I årene 2013-2019 utgjorde de permitterte mellom 2 og 6 prosent av det totale antallet arbeidssøkere. Etter pandemien er denne andelen økt til 8 prosent i 2023 og 11 prosent så langt i 2024.

Virksomheter som må si opp eller permittere 10 ansatte eller flere skal melde fra om dette til NAV så tidlig som mulig. Basert på disse meldingene lager NAV statistikk over hvor mange varsel NAV har mottatt, og hvor mange personer som er berørt. I 2024 har NAV mottatt varsel om permittering av til sammen 16 500 personer. I tilsvarende periode i fjor var tallet på 17 900 personer. Selv om en virksomhet melder at de må permittere kan situasjonen endre seg, og behovet for permittering kan falle bort. Samtidig kan disse varslene undervurdere permitteringen som kommer, dersom for eksempel mange bedrifter permitterer mindre enn 10 ansatte og dermed ikke trenger å varsle NAV.

NAVs arbeidsmarkedsprognose

Situasjonen på arbeidsmarkedet er fremdeles god, selv om ledigheten har økt gradvis de siste to årene. Det var 56 300 helt ledige registrert hos NAV i mai, opp 7 500

fra samme måned i fjor. Fremover forventer vi samlet sett en beskjeden vekst i norsk økonomi og at ledigheten vil fortsette å øke, i omtrent samme takt som den har gjort det siste året. I gjennomsnitt anslår vi 61 000 registrert helt ledige i år, og 68 000 i 2025. Det tilsvarer 2,0 prosent av arbeidsstyrken i 2024, og 2,3 prosent i 2025. Selv om arbeidsledigheten vil stige, innebærer vår prognose fortsatt lav ledighet. Sysselsettingen vil holde seg høy, selv om vi anslår en lavere vekst i antallet sysselsatte enn vi har hatt de siste årene.

De viktigste grunnene til forventet fortsatt økt ledighet er lav aktivitet i bygge- og anleggsnæringen, at stadig flere ukrainere er klare for jobb og registrerer seg hos NAV for å få bistand til det, samt svak utvikling i privat konsum, som reduserer etterspørselen innen blant annet varehandelen.

De siste to årene har vært preget av høy prisvekst. I april var konsumprisindeksen (KPI) 3,6 prosent høyere enn samme måned året før, mens KPI-JAE, som ikke inkluderer energivarer, steg 4,4 prosent i samme periode. Prisveksten har falt mye det siste året, men er fremdeles langt høyere enn inflasjonsmålet på 2 prosent. De viktigste bidragsyterne til at prisveksten holder seg høy er prisene på mat- og drikkevarer samt

husleie. Siden husleiene gjerne blir justert i henhold til den løpende prisveksten bidrar denne komponenten til å holde prisveksten oppe.

Den høye inflasjon har ført til gjentatte økninger i styringsrenten. Den siste økningen kom i desember, da renten ble satt opp til 4,5 prosent. Vi legger til grunn at rentetoppen er nådd, og at den første rentenedgangen vil komme i desember. Deretter har vi lagt til grunn at renta blir satt gradvis ned, og er på 3,75 prosent ved utgangen av 2025.

Boliginvesteringene falt med hele 21,9 prosent fra 1. kvartal 2023 til 1. kvartal i år. Dette må sees i sammenheng med økte byggekostnader og nedgang i realboligprisene. I tillegg påvirker renteøkningene boligbyggingen både direkte ved å øke finansieringskostnadene, og indirekte gjennom negativt press på boligprisene. Mengden igangsatt bruksareal til bolig var lavt i hele fjor, og har heller ikke tatt seg opp så langt i år. Samtidig viser prognoser fra Boligprodusentenes Forening at de venter fortsatt relativt høy ferdigstillelse av boliger gjennom høsten, før den faller mye rundt nyttår, og når en bunn ved slutten av 2025. Det er en indikasjon på at produksjonen vil kunne falle ytterligere fra dagens nivå, og at ledigheten vil kunne fortsette å øke i næringen. Vi legger til grunn at situasjonen vil snu gradvis, spesielt hjulpet av rentenedgangene som vi venter vil begynne i desember, men at det vil ta en stund før aktiviteten i næringen kommer tilbake til gammelt nivå.

Utviklingen internasjonalt er også fremdeles preget av inflasjon, høye renter og svake vekstutsikter. Samtidig har det økonomiske aktivitetsnivået i spesielt USA vært bedre enn forventet over tid. Samlet sett legger vi til grunn at den økonomiske veksten internasjonalt vil være beskjedne både i 2024 og 2025, men at veksttakten vil øke noe til neste år.

Privat konsum har utviklet seg relativt flatt de siste to årene. I første kvartal falt konsumet med 0,7 prosent, og var dermed omtrent på samme nivå som i fjerde kvartal 2022 (sesongjustert og i faste priser). Dette har sammenheng med svak reallønnsutvikling og økte renteutgifter de siste to årene. Vi venter svak vekst i

konsumet i 2024, men at konsumet vil ta seg noe opp i 2025, som følge av at renten antas å bli satt ned fra og med desember. I tillegg legger vi til grunn en solid reallønnsvekst både i år og til neste år, etter flere år med reallønnsnedgang. Samlet sett vil dermed husholdningenes disponible realinntekt øke framover.

Kapasitetsutnyttelsen i norsk økonomi har avtatt de siste to årene, og ifølge kontaktene i Norges Banks regionale nettverk er kapasitetsutnyttelsen i første kvartal lavere enn gjennomsnittet de siste 20 årene. Det er store forskjeller mellom næringene. Høye investeringer innen olje og gass bidrar til høy kapasitetsutnyttelse innen leverandørnæringen. Samtidig er det dårligere tider innen spesielt varehandelen og bygge- og anleggsnæringen.

Norske virksomheters forventninger om sysselsettingsveksten framover er svekket fra i fjor, ifølge NAVs bedriftsundersøkelse. Nettoandelen virksomheter som forventer økt sysselsetting det kommende året er på 11 prosent, ned fra 13 prosent i fjor, og andelen er på det laveste nivået siden 2016. De siste drøyt 20 årene er det kun tre perioder der nettoandelen har vært lavere – etter konjunkturedgangen i 2002/2003, i kjølvannet av finanskrisen i 2009, og i forbindelse med oljeprisnedgangen i 2014-2016. Denne nettoandelen har vist seg å være en god indikator på sysselsettingsveksten inneværende år, og indikerer svak vekst i sysselsettingen i 2024.

I Norges Banks forventningsundersøkelse fra mai meldte 34 prosent av næringslivslederne at de forventet lavere lønnsomhet det kommende året, mot 24 prosent som forventet bedret lønnsomhet. Dette er noe svakere resultater enn i første kvartal, og betydelig svakere enn snittet de siste 20 årene, men omtrent på samme nivå som det siste året. Forventningsbarometeret til Finans Norge viser at husholdningene ser lysere på fremtiden. Forventningene falt til rekordlave nivåer i andre halvdel av 2022, og holdt seg lav gjennom hele 2023. Den siste målingen indikerer at troen på både landets og egen økonomi det kommende året er tilbake på et mer normalt nivå, samtidig som mange husholdninger fremdeles er tilbakeholdne med større anskaffelser.

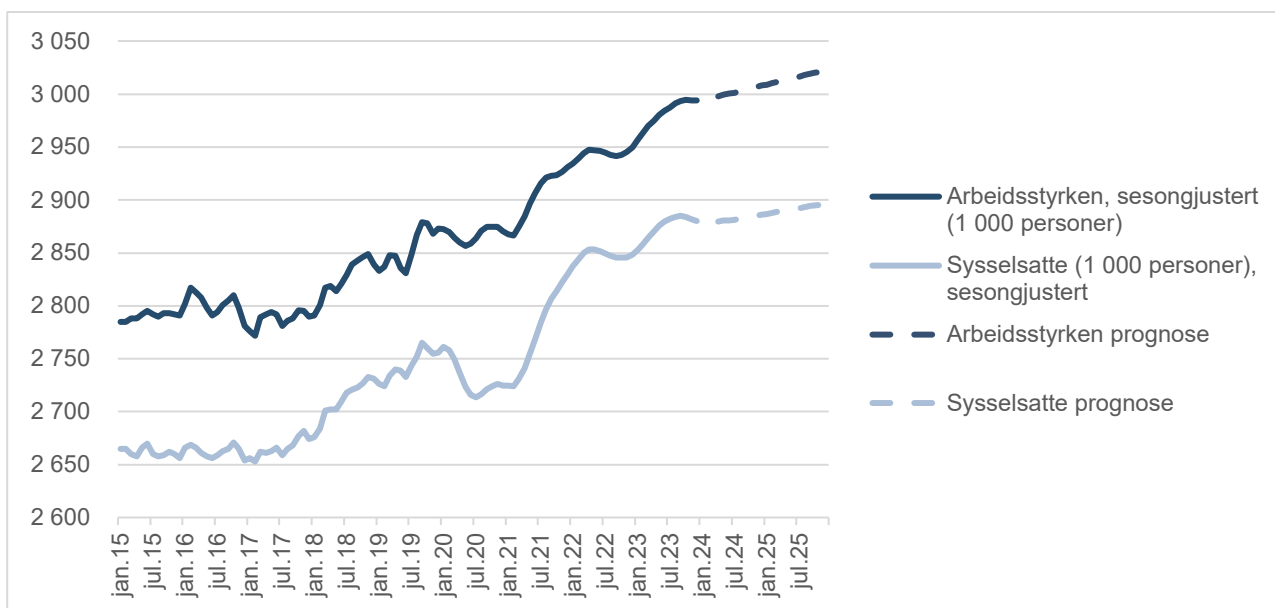
Det er flere store usikkerhetsmoment som kan få betydning for utviklingen framover. Kronens verdi mot euro svekket seg tydelig fra starten av året fram til begynnelsen av mai, før mye av svekkelsen ble reversert i løpet av mai. Vi har lagt til grunn at kronen vil holde seg på dagens nivå fremover, men dette er et usikkerhetsmoment som kan påvirke både eksport, inflasjon og rentesetting. Et annet usikkerhetsmoment er den høye inflasjonen, som fremdeles er betydelig over inflasjonsmålet i både Norge og andre land. Det er usikkert hvor lang tid det vil ta før inflasjonen er tilbake til målet, og hvordan pengepolitikken vil bli innrettet for å komme helt i mål. Selv om det er blitt varslet i både USA og i eurosonen at en rentenedgang er nært forestående er den videre rentebanen usikker.

Flyktningene fra Ukraina registrerer seg i stadig større grad som arbeidsledige (figur 3). Etter hvert som flere av flyktningene begynner å bli etablert i Norge, fullfører introduksjonsprogrammet og får grep om språket, forventer vi at en stadig større andel vil søke mot arbeidsmarkedet, og slik dra opp både arbeidsstyrken, sysselsettingen og ledigheten. Det er imidlertid stor

usikkerhet rundt hvor raskt dette går, og hvor raskt de kommer i jobb. Von Simson m.fl. (2024) viser at antallet ukrainske flyktninger som er registrert som helt ledige hos NAV øker raskt et drøyt år etter at de kommer til Norge, før det ser ut til å gå noe ned igjen. Etter to år er om lag en fjerdedel av de i arbeidsfør alder registrert som arbeidssøkere hos NAV, enten som helt ledige eller arbeidssøkere i et arbeidsmarkedstiltak. Den videre ankomsten av ukrainere, og hvor raskt de finner seg en jobb er et betydelig usikkerhetsmoment framover, og kan ha stor betydning for utviklingen i ledigheten.

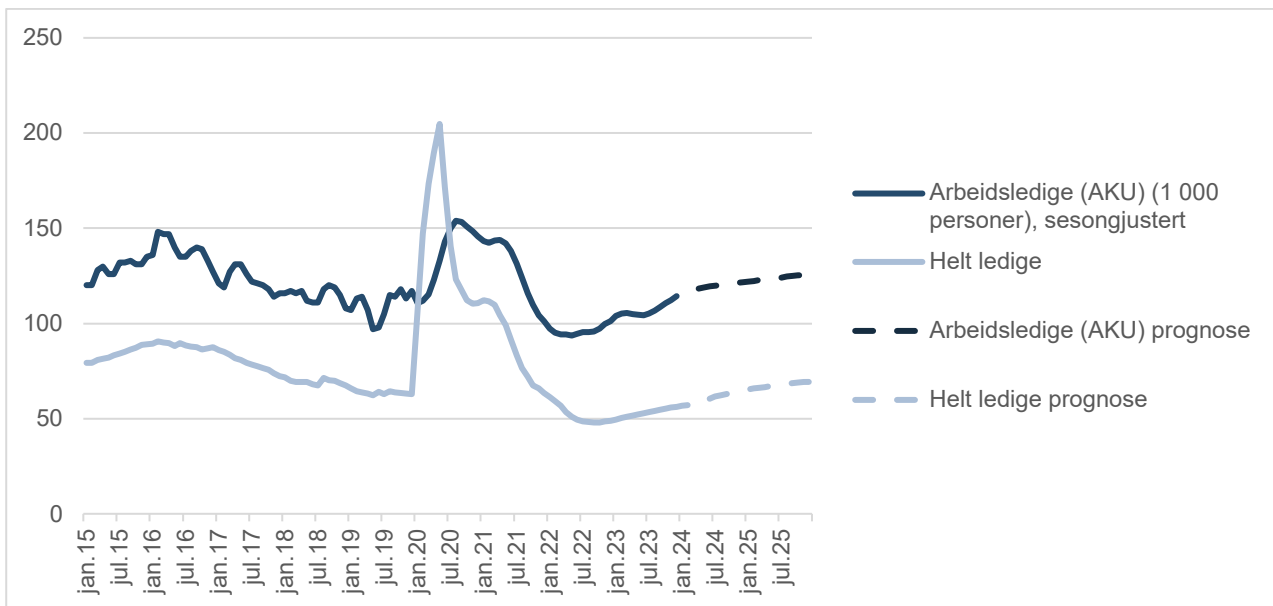
I en situasjon med fortsatt lav ledighet er det gode muligheter for å få flere av de som er registrert hos NAV i jobb. Andre grupper som kan nyte godt av fortsatt lav ledighet er personer som mottar arbeidsavklaringspenger eller deltar i kvalifiseringsprogrammet. Med det arbeidsmarkedet vi nå venter er det viktig for NAV å hjelpe arbeidsgivere med å få tak i arbeidskraft, og se på hvilke tiltak og oppfølging som kan få arbeidssøkere raskt i arbeid. Samtidig er det fortsatt viktig at man oppnår en arbeidstilknytning som kan bli langvarig.

Figur 8. Antall personer i arbeidsstyrken og antall sysselsatte ifølge AKU. 1 000 personer. Sesongjusterte tall

Kilde: SSB og NAV

Figur 9. Antall registrerte helt ledige og ledige ifølge AKU. 1000 personer. Sesongjusterte tall

Kilde: SSB og NAV

Tabell 1. NAVs prognose for utviklingen i norsk økonomi i 2024 – 2025. Prosentvis vekst om ikke annet er angitt

	2024	2025
Arbeidsmarked		
Registrerte helt ledige, antall	61 000	68 000
Registrerte helt ledige i prosent av arbeidsstyrken	2,0	2,3
AKU-arbeidsledige i prosent av arbeidsstyrken	4,0	4,1
Sysselsettingsvekst (AKU)	0,2	0,4
Arbeidsstyrkevekst (AKU)	0,6	0,5
Sysselsettingsandel (AKU), nivå	69,2	68,8
Yrkesdeltakelse, nivå	72,1	71,7
Realøkonomi		
Konsum i husholdninger mm	0,8	2,2
Bruttoinvesteringer Fastlands-Norge	-1,8	-0,9
Eksport	3,1	4,4
Bruttonasjonalprodukt Fastlands-Norge	0,9	1,8
BNP-vekst handelspartnere (veid gjennomsnitt)	1,1	1,8
Valutakurs og oljepris (nivå)		
NOK per euro	11,6	11,7
Råoljepris i dollar	81	78

Kilde: NAV

Tabell 2. Befolkning i yrkesaktiv alder, arbeidsstyrken, sysselsatte og arbeidsledige ifølge AKU og NAV. Årsgjennomsnitt.

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Befolkning 15-74 år	3 981 000	4 003 000	4 019 000	4 024 000	4 054 000	4 101 000
Arbeidsstyrken	2 830 000	2 857 000	2 868 000	2 902 000	2 944 000	2 983 000
Sysselsatte	2 716 000	2 746 000	2 732 000	2 774 000	2 849 000	2 876 000
Yrkesdeltakelsen	71,1 %	71,4 %	71,3 %	72,1 %	72,6 %	72,8 %
Sysselsettingsandel	68,2 %	68,6 %	68,0 %	68,9 %	70,3 %	70,1 %
AKU-arbeidsledige	113 000	111 000	136 000	128 000	96 000	107 000
AKU-arbeidsledige i prosent av arbeidsstyrken	4,0 %	3,9 %	4,7 %	4,4 %	3,2 %	3,6 %
Registrerte helt ledige (NAV)	65 547	63 451	141 939	88 862	52 148	53 110
Registrerte helt ledige i prosent av arbeidsstyrken	2,4 %	2,3 %	5,0 %	3,2 %	1,8 %	1,8 %

Kilde: SSB og NAV

Makromodellen KVARTS

NAVs prognose om utviklingen i norsk økonomi og arbeidsmarked er basert på modellsimuleringer med den makroøkonometriske modellen KVARTS. KVARTS er en modell for norsk økonomi utviklet av SSB. Modellen er estimert på data fra nasjonalregnskapet og basert på økonomisk teori. For mer informasjon om modellen, se MODAG og KVARTS - SSB.

Hernes, Vilde, Aadne Aasland, Oleksandra Deinenko, Marthe Handå Myhre, Tone Liodden, Trine Myrvold, Marianne Stærkebye Leirvik og Åsne Øygard Danielson (2023) «Reception, settlement and integration of Ukrainian refugees in Norway: Experiences and perceptions of Ukrainian refugees and municipal stakeholders (2022-2023)» NIBR-report 2023: 11.

Nilsen, Øyvind Anti og Katrine Holm Reiso (2014) «Scarring Effects of Early-Career Unemployment» Nordic Economic Policy Review, 2014, 1, 13-45.

Referanser

Arbeids- og inkluderingsdepartementet (2023) «Hurtig-arbeidende gruppe om tiltak for økt arbeidsmarkedsinkludering blant fordrevne fra Ukraina»

Skans, Oskar Nordstrøm (2011) «Scarring effects of the first labour market experience» IZA Discussion Paper No. 5565.

Bratsberg, Bernt, Oddbjørn Raaum og Knut Røed (2018) «Job loss and immigrant labor market performance» *Economica*, 85 (337).

Von Simson, Kristine, Johannes Sørbø og Kristian Myklathun (2024) «Ukrainske flyktningers vei inn på arbeidsmarkedet» *Arbeid og velferd*, 2/2024.